

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/725/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

192/2013. (VI. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2012. augusztus 30-án előterjesztett **panaszát** a 2013. június 12-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a [...] Rendőr-főkapitányság [...] Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testületnél, abban az alábbiakról számolt be.

Az általa sérelmezett rendőri intézkedés 2012. augusztus 26-án, vasárnap 15 óra 30 perc körüli időben a Tisza azon a szakaszán történt, ahol az államhatárt képez Magyarország és Szlovákia között, azon belül pedig a k. település közelében lévő szabad strand magasságában. A helyszínhez magyar oldalról a legközelebbi település Gy., szlovák oldalról pedig K. (M. T.) található.

Mivel a panaszos részben N. településből származik, gyermekkorától, vagyis több évtizede látogatja a K. településnél lévő szabad strandot. Megjegyzi, hogy a kommunista diktatúra alatt

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szigorúan ellenőrizték a „keleti blokk” belső határait, de a szlovákiai oldalon még jóval később is tiltó tábla figyelmeztette a fürdőzőket, hogy a folyó államhatárt képez, ezért annak csak a közepéig volt szabad úszni. A két érintett ország azonban 2007. december 21-én csatlakozott a schengeni térséghez. A Schengeni Egyezmény 2. cím, 1. fejezetének 2. cikkében a következők állnak: „A belső határokat bármely ponton át lehet lépni anélkül, hogy személyellenőrzésre kerülne sor.” Erre figyelemmel a strandról az említett tiltó tábla is eltűnt.

A Schengeni Egyezmény nyújtotta jogok tudatában a panaszos 2012. augusztus 26-án elhatározta, hogy a Tisza folyó szlovákiai és magyarországi partja között fog úszni. Amikor azonban a magyarországi part felé tartott, azt észlelte, hogy a Magyar Rendőrség motorcsónakja közeledik felé nyugati irányból. Kb. négyen lehettek a csónakban – a létszámot a panaszos nem tudta pontosabban megfigyelni, mert erőteljesen úszott. Az egyik rendőr a kezével kezdte mutogatni, hogy merre ússzon: észak, azaz a szlovákiai part felé irányította. Mivel a panaszos ezt a Schengeni Egyezménnyel ellentétes eljárásnak értékelte, felhívta a rendőr figyelmét arra, hogy Magyarország is csatlakozott a schengeni övezethez, mégpedig egy rövid „Schengen van!” felkiáltással. Megjegyzi a panaszos, hogy úszás közben nincs lehetőség bővebb gondolat kifejtésre. A panaszos kiáltására a csónakban lévő egyik rendőr azután „rendkívül faragatlan és ellenséges módon” reagált, és többször, indulatosan a következőket kiáltotta: „Schengen van? De okos! Személyi igazolványa van? Hajózható folyón úszik! Mi lenne, ha én átmennék? Schengen van, igen?”

A panaszos nem akart kockáztatni egy esetleges súlyosabb incidenst vagy előállítást, ezért inkább eltávolodott a rendőroktól a szlovákiai part irányába. Végül tehát a kialakult feszültséget csillapító magatartást választott, holott mint az Európai Unió adófizető polgára – megítélése szerint – ezt elsősorban a hivatalos szervek képviselőitől várna el.

Utal a panaszos arra is, hogy a lezajlott verbális incidenst többen látták, hallották, hiszen verőfényes vasárnap volt, a folyó tele volt emberekkel.

A Magyar Rendőrség tagjainak fent bemutatott eljárását a panaszos megdöbbenéssel vette tudomásul. A személyi igazolvány követelését illetően megjegyzi, nehezen elképzelhető, hogy az emberek a vízbe magukkal viszik a legfontosabb személyi okmányukat, az ugyanakkor a parton jellemzően megtalálható, szükség esetén a hivatalos személyek ott ellenőrizhetik. A panaszos úgy tudja továbbá, hogy létezik egy államközi egyezmény Magyarország és Szlovákia között, amelynek értelmében a két ország rendőrsége bizonyos feltételek mellett a másik állam területén is intézkedhet. Erre figyelemmel a „mi lenne, ha én átmennék” utalást a panaszos alaptalannak tartja. Ami a Tisza hajózhatóságát illeti, arról a panaszosnak nincs tudomása. Rögzíti ugyanakkor, hogy ha a magyarországi törvények értelmében a Tisza egész magyarországi szakaszán tilos a fürdőzés – a hivatalosan kijelölt strandokon kívül –, akkor viszont elvárható, hogy arról egy figyelmeztető tábla tájékoztassa a fürdőzőket a szomszédos ország strandján, adott esetben a k. települési strandon. Ha pedig tényleg ez a helyzet, akkor az várható el joggal, hogy a Magyar Rendőrség rendőrei udvariasan figyelmeztessék az „áttévedő” fürdőzőket erre a tényre – különösen akkor, ha ők a szomszédos ország polgárai, és mellesleg magyar nemzetiségűek.

Megjegyzi a panaszos, hogy úgy tudja, T. község partján is van egy szabad strand, amely kapcsán kérdésként fogalmazza meg, hogy az vajon hivatalos-e, vagy ott a Tisza nem hajózható-e. Utal arra is, hogy egyébként a K. települési stranddal átellenben, a gy. település oldalon is felfigyelt a folyóban fürdőző emberekre.

A panaszos a fent leírtak szerint vele szemben eljáró rendőrök magatartását verbális zaklatásként értékelte, méltánytalan és igazságtalan eljárásként élte meg, amelyre a két ország között jelenleg tapasztalható nagypolitikai feszültségek sem adhatnak magyarázatot, s amely ugyanakkor alkalmas volt békés és örömteli nyaralása megzavarására.

Kéri ezért a panaszos a magyar rendőrség vezetését, tegyenek intézkedéseket, hogy hasonló esetek a jövőben ne történhessenek meg, és a rendőrök – fellépésük során – teljes mértékben vegyék figyelembe a Schengeni Egyezmény szellemét. Ha pedig egy szomszédos ország állampolgára – a megfelelő információk híján – jogszerűtlenül, de békés szándékkal tartózkodik adott helyen, azt a polgárt a rend őre udvariasan és tényszerűen figyelmeztesse a jószomszédi kapcsolatok, az érvényes jogszabályok és az emberi érintkezés általánosan elfogadott normái értelmében.

2) 2012. augusztus 30-án a panaszos egy további elektronikus levelet írt – az ORFK mellett – a Testületnek, amelyben közölte, hogy panaszát megküldte az országos rendőrfőkapitány titkárságára és a Belügyminisztérium ügyfélszolgálatára is.

3) 2012. szeptember 24-én a panaszos a Testület felhívására reagálva kiegészítette panaszát, illetve aláírásával látta el.

Abban tájékoztatja a Testületet, hogy panaszbeadványát 2012. augusztus 28-án elektronikus úton az ORFK-nak is megküldte, és kéri a Testületet, hogy amennyiben a panaszeljárás a rendőrségen folyamatban van, vegye át az ügy kivizsgálását.

Megjegyzni továbbá, hogy mivel úgy véli, elsősorban szimbolikus jelentőségű panaszról van szó, arra számít, a kivizsgálás nem fog 90 napot igénybe venni.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból jelen ügy megítélése szempontjából az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A [...] Rendőrkapitányság a Testület válaszaire adott 2012. október 24-én kelt válaszlevelében azt a tájékoztatást adta, hogy a panaszos panaszbeadványa 2012. szeptember 10-én érkezett a Z. Határrendészeti Kirendeltségre, ahol annak vizsgálatát megkezdtek, majd végzéssel áttették a [...] Rendőrkapitánysághoz, ahol azt 2012. október 2-án érkezettették, az ügyben határozat a Testület megkereséséig nem született. A rendőrség a hivatkozott közigazgatási eljárás megindításáról szóló végzést, az arra vonatkozó hirdetményt, valamint az áttételről szóló végzést is mellékelte, ezek ismertetésétől azonban a Testület eltekint.

2) A rendőrség mellékelte továbbá a Z. Határrendészeti Kirendeltségen 2012. szeptember 18-án rögzített jegyzőkönyvet J. I. r. főrm. panaszeljárásban tanúként történő meghallgatásáról. J. I. a panaszos által kifogásolt rendőri intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat adta elő.

2012. augusztus 26-án az eredeti szolgálattevőnek megfelelően 07:00-19:00 óra között látott el hajós szolgálatot a Z. Határrendészeti Kirendeltségen a szolgálati motoros csónakkal, járőrtársa ekkor G. T. pénzügyőr törzsőrmester volt a NAV Z. Határkirendeltségének

állományából, szolgálatukat a Rendőrség és a NAV közötti együttműködési megállapodás szerint látták el.

Emlékei szerint aznapi szolgálatuk során a pihenőidejük letöltését követően (melynek pontos idejére már nem emlékszik) – szintén a vonatkozó együttműködési megállapodás szerint – csatlakozott hozzájuk Sz. T. r. főrm. és J. G. t. főrm. a Sz. városi Vízügyi Rendőrkapitányság V. település Vízügyi Rendőrség állományából. A napi feladatokat tehát közösen látták el, összesen négyen voltak a szolgálati járműben. J. I. előadta továbbá, hogy a csónakot az egész szolgálat során ő vezette, így abban mindvégig hátul, a végén ülve tartózkodott. Szolgálatukat a vonatkozó napi eligazítás szerint látták el, amely – emlékei szerint – azt írta elő, hogy ellenőrizték a szlovák vízi határszakaszt is teljes hosszában. Ezen tevékenység során, már a szlovák határszakasz végéről, kb. a [...] -es határjeltől indultak vissza a csónakkal Z. város irányába, amikor kb. 3-4 ismeretlen személyre lettek figyelmesek, akik a Tisza folyóban úsztak a „szlovák strand” magasságában, amely a magyar-ukrán-szlovák hármas határjel és a [...] határjel közé esik. Az említett személyek a szlovák part irányából úsztak a magyar part felé, J. I. emlékezete szerint a magyar parthoz közelebb voltak, ennél pontosabban azonban nem tudta behatározni, abban viszont biztos volt, hogy a magyar parton nem szálltak ki.

Elmondása szerint amikor észlelték az úszó személyeket és kb. 20-30 méter távolságban lehettek tőlük Sz. T. r. főrm. kézzel integetni kezdett irányukba, amivel arra kívánta felhívni a fürdőzők figyelmét, hogy forduljanak vissza a szlovák part irányába. J. I. elmondása szerint erre egyrészt azért került sor, mert a fürdőzők meglehetősen közel kerültek a magyar parthoz és a folyóviszonyok miatt nem lehetett eldönteni, hogy átlépték-e az államhatárt, másrészt pedig azért, mert az a hely, ahol éppen úsztak, egybeesett csónakjuk haladási irányával, így akadályozta a rendőröket a továbbhaladásban, mivel a Tisza folyó akkori és azóta is fennálló rendkívül alacsony vízállása miatt más helyen nem tudtak volna teljes biztonsággal elhaladni. Emellett figyelemmel kellett lenni a csónak haladásakor a jármű által keltett hullámokra is, amelyek veszélyesek lehetnek a fürdőzőkre, ha túl közel tartózkodnak.

J. I. a meghallgatáskor úgy nyilatkozott továbbá, hogy megítélése szerint Sz. T. főrm. említett kézmozdulatainak egyértelműek voltak, amit valószínűleg alátámaszt az is, hogy egy fürdőző kivételével minden más fürdőző minden további kommunikáció nélkül visszafordult a szlovák part irányába. Egy személy azonban nem tette ezt, hanem a lehetőségekhez (a folyó sodrásához) mértén viszonylag egy helyben kezdett el úszkálni. J. I. elmondása szerint ezalatt még közelebb kerültek ehhez a személyhez, 4-5 méter távolságból Sz. T. r. főrm. szóban felhívta a figyelmet arra, hogy az adott helyen hajózási útban tartózkodik és megkérte a panaszost, hogy ússzon vissza a szlovák part irányába.

J. I. emlékei szerint a r. főrm. szó szerint azt mondta, hogy „Uram, Ön hajózási útban van, ússzon vissza a szlovák partra”. Ezt követően a panaszos J. I. emlékezete szerint azt válaszolta a vízből, hogy „Schengen van!”, majd még néhány szót mondott, de erre pontosan nem emlékezett. Sz. T. r. főrm. ezt követően megkérdezte a panaszostól, hogy van-e nála személyi igazolvány, amivel tudná magát igazolni. J. I. vallomásaiban itt többszörre utalt arra, hogy nem emlékszik pontosan minden részletre, így arra sem, hogy ez a kérdés pontosan hogyan hangzott el, arra azonban emlékezett, hogy a személy „Schengen van!” kijelentése után Sz. T. r. főrm. elsőként visszakérdezett, hogy „Schengen van?”, majd azzal folytatta, hogy „Van Önénél személyi igazolvány?”. Elmondása szerint abban biztos, hogy Sz. T. r. főrm. hangneme ekkor teljesen átlagos volt, hangját nem emelte fel, semmilyen megkülönböztető,

vagy hátrányosan ható, esetleg arrogáns kifejezést nem használt. A személy ezt követően Sz. T. r. főrm. kérdésére azt válaszolta, hogy ott a vízben nincs nála a személyi igazolványa, de a szlovák parton megtalálható, mivel az ott parkoló személygépjárművében hagyta. Ezután a panaszos rögtön magától elindult a szlovák part irányába, további kommunikációt nem folytattak, a rendőrök szolgálatukat a meghatározottak szerint folytatták.

3) A Testület a tényállás tisztázása érdekében telefonon megkereste a Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatalát, amely arról adott tájékoztatást, hogy Gy. település a Tisza folyó [...] folyamkilométernél helyezkedik el.

4) Tekintettel arra, hogy az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010. (XII. 27.) Korm. Rendelet és a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008. (IV. 3.) Korm. Rendelet alapján a fürdőhelyek kijelölése a járási népegészségügyi intézet hatáskörébe tartozik, a Testület telefonon megkereste az illetékes K. Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézetét, ahol P. G. azt a tájékoztatást adta, hogy Gy. település évtizedek óta nem minősül kijelölt fürdőhelynek, a környéken kijelölt fürdőhely T. és D. településen van. Ugyanezen tájékoztatást adta B. L. r. alezredes is, a [...] Rendőrkapitányság kapitányságvezetője is.

III.

A panaszos panaszbeadványában kifogásolta, hogy az intézkedő rendőrök a szlovák part felé történő úszásra szólították fel, illetőleg a rendőrök vele szemben tanúsított magatartását verbális zaklatásként értékelte, méltánytalan és igazságtalan eljárásként élte meg.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok ismeretében – az intézkedés idején hatályos jogszabályi rendelkezéseket alapul véve – a Testület vizsgálata tárgyává tette a rendőri intézkedés jogszerűségét, valamint az intézkedés során a rendőrök által a panaszossal szemben tanúsított hangnemet.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A rendőrök intézkedési kötelezettsége és az ennek kapcsán megkísérelt igazoltatás vonatkozásában a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá és szólította-e fel a part felé történő úszásra.

A Testület utal a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-a szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A (2) bekezdés alapján a figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására, és felhívja, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől.

A vízi közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról szóló 13/1996. (VI. 28.) BM rendelet 2. § alapján:

A vízi rendészet rendőri szervei:

[...]

b) lefolytatják az eljárást a hajózással összefüggő, valamint a vízi közlekedési szabályok megszegésével elkövetett szabálysértések esetén, és intézkedéseket fogyanatosítanak a bűncselekmények és szabálysértések megelőzése érdekében;

c) vizsgálják a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló törvényben meghatározott vízi közlekedési baleseteket és a vízi közlekedés biztonságát veszélyeztető vízi közlekedési eseményeket a felelősség és vétkesség megállapítása céljából. Az eljáró rendőri szerv az eseményről haladéktalanul értesíti a hajózási hatóságot, amely három órán belül nyilatkozik a vizsgálaton való részvételi szándékáról és az úszólétesítmény visszatartásának szükségességéről. A vizsgálatot a nagyhajókon (beleértve az úszó munkagépet és az önjáró kompot) a nagyhajók által okozott, vagy sérelmére történt, illetve a hajóút forgalmának korlátozását eredményező baleset (havaria) esetében a Nemzeti Közlekedési Hatóság bevonásával végzik;

d) ellenőrzik:

[...]

- a szabad vizekben való fürdés és azok jegén való tartózkodás szabályainak megtartását,

[...].

A légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény 2. § m) pontja alapján víziközlekedési baleset: a víziközlekedési tevékenység folytatása során bekövetkezett olyan esemény, amely során

ma) halál vagy súlyos személyi sérülés történik, és ez kapcsolatban vagy okozati összefüggésben áll az úszólétesítmény működésével,

mb) személy úszólétesítményről eltűnik, és ez kapcsolatban vagy okozati összefüggésben áll az úszólétesítmény működésével,

mc) az úszólétesítmény ténylegesen vagy feltételezhetően eltűnik, vagy az úszólétesítményen tartózkodók az úszólétesítmény elhagyására kényszerülnek,

md) az úszólétesítményben anyagi kár keletkezik,

me) az úszólétesítmény megfeneklik, üzemképtelenné vagy ütközés részesévé válik,

mf) olyan anyagi kár keletkezik, amely az úszólétesítmény működésével kapcsolatba vagy okozati összefüggésbe hozható, vagy

mg) olyan környezetszennyezés keletkezik, amely az úszólétesítmény működésével kapcsolatba vagy okozati összefüggésbe hozható.

A 2. § n) pontja alapján víziközlekedési esemény: víziközlekedési balesetnek nem minősülő, az úszólétesítmény működésével kapcsolatba vagy okozati összefüggésbe hozható, az

úszólétesítményt vagy bármely személy életét veszélyeztető, továbbá az úszólétesítményt, a víziút műtárgyát, vagy a környezetet súlyos kár bekövetkezésével fenyegető esemény.

A szabad vízen való tartózkodás alapvető szabályairól 46/2001. (XII. 27.) BM rendelet 1. § (1) bekezdése alapján a folyóvizekben (folyók, állandó és időszakos vízfolyások, holtágak) és állóvizekben (mesterséges és természetes tavak), továbbá vízi létesítmények (csatornák) vizében (a továbbiakban együtt: szabad vizek) fürödni azokon a helyeken szabad, amelyek nem esnek tiltó rendelkezés alá, illetve külön jogszabály szerint kijelölt fürdőhelynek minősülnek.

E rendelet 2. § (1) bekezdésének a) pontja alapján tilos fürdeni hajóútban, az f) pont alapján a kijelölt fürdőhelyek kivételével a határvizekben és a városok belterületén lévő szabad vizekben, az i) pont alapján pedig ahol azt tiltó tábla jelzi.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 202/A. § (1) bekezdése alapján aki tiltott helyen fürdik, szabálysértést követ el.

A Testület a rendőri intézkedés jogszerűségének megállapításakor elsőként azt vizsgálta, hogy a Tisza panaszos által megjelölt szakasza hajóútnak minősül-e vagy sem.

A hajózásra alkalmas, illetőleg hajózásra alkalmassá tehető természetes és mesterséges felszíni vizek víziúttá nyilvánításáról szóló 17/2002. (III. 7.) KöViM rendelet 4. § (1) bekezdése alapján a hajózás biztonsága érdekében a víziutakat időjárási és hullámjellemzőik szerint e rendeletben meghatározott négy hajózási zóna egyikébe kell sorolni.

A rendelet 3. számú melléklete rendelkezik a víziutak osztályba sorolásáról:

A víziút neve		A hajózható szakasz hossza, folyamkilométer	A szakasz hossza (km), illetve a vízfelület területe (km ²)	A víziút osztálya
10.	Tisza	685-612	73	I

Az 5. számú melléklet rendelkezik a víziutak hullámjellemzőik szerinti hajózási zónába sorolásáról.

A magyarországi víziutak hajózási zónába sorolása:

A víziút neve	A víziút szakasza (folyamkilométer)	A szakasz hossza (km), illetve a vízfelület területe (km ²)	Hajózási zóna
Tisza	685-160	525	3

(3. zóna = 0,6 m)

A II. 3.) pontjában feltüntetett Nemzeti Közlekedési Hatóság Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatal által adott tájékoztatás alapján Gy. település, a panasszal érintett intézkedés magyarországi helyszíne a Tisza folyó [...] folyamkilométerénél helyezkedik el, azaz [...] osztályba és [...] hajózási zónába tartozó víziútnak minősül.

A panaszos által sérelmezett rendőri intézkedés a Tisza folyó azon a szakaszán történt, ahol az államhatárt képez Magyarország és Szlovákia között, a szlovák oldalon K., a magyarországi oldalon Gy. magasságában. A panaszos a magyarországi part felé kezdett el úszni, amikor magyar rendőrök közeledtek felé egy csónakkal. Az egyik rendőr a kezével kezdte mutogatni, hogy ússzon a szlovákiai part felé. Mivel a panaszos ezt a Schengeni Egyezményvel ellentétes eljárásként értékelte, felhívta a rendőr figyelmét arra, hogy Magyarország is csatlakozott a schengeni övezethez, mégpedig egy rövid „Schengen van!” felkiáltással. A panaszbeadványban panaszos utal a Tisza hajózhatóságának kérdésére, azonban ezzel kapcsolatban nincsenek ismeretei.

A panaszos előadta továbbá azt is, hogy ha a magyarországi törvények értelmében a Tisza egész magyarországi szakaszán tilos a fürdőzés – a hivatalosan kijelölt strandokon kívül –, akkor viszont elvárható, hogy arról egy figyelmeztető tábla tájékoztassa a fürdőzőket a szomszédos ország strandján, adott esetben a k. települési strandon. Mivel a panaszos a rendőrök felszólítását a Schengeni Egyezményvel ellentétes eljárásként értékelte, felhívta a rendőr figyelmét arra, hogy Magyarország is csatlakozott a schengeni övezethez, mégpedig egy rövid „Schengen van!” felkiáltással. A panaszos kiáltására a csónakban lévő egyik rendőr azután „rendkívül faragatlan és ellenséges módon” reagált, és többször, indulatosan a következőket kiáltotta: „Schengen van? De okos! Személyi igazolványa van? Hajózható folyón úszik! Mi lenne, ha én átmennék? Schengen van, igen?”.

A rendőrség által megkezdett panasz eljárásban tanúként meghallgatott J. I. r. főrm. akként nyilatkozott, hogy a Tisza magyar-ukrán-szlovák hármashatárjel és a [...] határjel közé eső szakaszán lettek figyelmesek arra, hogy 3-4 személy a magyar part felé úszik. Elmondása szerint amikor észlelték az úszó személyeket és kb. 20-30 méter távolságban lehettek tőlük Sz. T. r. főrm. kézzel integetni kezdett irányukba, mely mozdulatokkal arra kívánta felhívni a fürdőzők figyelmét, hogy forduljanak vissza a szlovák part irányába. J. I. előadta továbbá azt is, hogy Sz. T. főrm. említett kézmozdulataira ellenére egy személy nem indult el a szlovák part felé, hanem a folyó sodrásához mérten viszonylag egy helyben kezdett el úszkálni. Sz. T. r. főrm. a panaszoshoz közelebb kerülve szóban felhívta a figyelmet arra, hogy az adott helyen hajózási útban tartózkodik és megkérte a panaszost, hogy ússzon vissza a szlovák part irányába.

J. I. emlékei szerint a r. főrm. szó szerint azt mondta, hogy „Uram, Ön hajózási útban van, ússzon vissza a szlovák partra”. Ezt követően a panaszos J. I. emlékezete szerint azt válaszolta a vízből, hogy „Schengen van!”, majd még néhány szót mondott, de erre J. I. pontosan nem emlékezett. Sz. T. r. főrm. ezt követően megkérdezte a panaszostól, hogy van-e nála személyi igazolvány, amivel tudná magát igazolni. A személy ezt követően Sz. T. r. főrm. kérdésére azt válaszolta, hogy ott a vízben nincs nála a személyi igazolványa, de a szlovák parton megtalálható, mivel az ott parkoló személygépjárművében hagyta. Ezután a panaszos rögtön magától elindult a szlovák part irányába, további kommunikációt nem folytattak, a rendőrök szolgálatukat a meghatározottak szerint folytatták.

Annak vizsgálatakor, hogy a rendőrök jogszerűen jártak-e el, a Testület az alábbi megállapításra jutott.

Mindenekelőtt megállapítható, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök a 13/1996. (VI. 28.) BM rendelet rendelkezései alapján vízi rendészeti feladataik körében jogosultak voltak ellenőrzési feladatok ellátására.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

Tekintettel arra, hogy fent részletezettek alapján a Tisza folyó panasszal érintett szakasza hajóútnak minősül, a 46/2001. (XII. 27.) BM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján abban tilos fürdeni. A Szabs. tv. fent idézett rendelkezése alapján pedig szabálysértést követ el az, aki tiltott helyen fürdik. Mindezekre tekintettel a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos azzal, hogy a magyar part felé úszva a hajóút felé közeledett, megfelelő alapot szolgáltatott arra, hogy vele szemben intézkedjenek a rendőrök.

Abban egybehangzó a panaszos és a rendőrség előadása, hogy az intézkedő rendőr – a panaszos álláspontja szerint nem megfelelő hangnemben – közölte a panaszossal, hogy hajózható folyón, illetve hajózási útban úszik, és felhívta a panaszost, hogy ússzon vissza a szlovák part irányába. A panaszos ezen magatartása a fenti jogszabályok egybeolvasása alapján felvetette a tiltott fürdés szabálysértés elkövetésének olyan fokú gyanúját, amely a rendőrök intézkedési kötelezettségét vonta maga után.

Figyelemmel arra, hogy a panaszossal kapcsolatban felmerült a szabálysértésnek a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanúja, a Testület jogszerűnek minősítette azt, hogy a rendőrök a panaszost felszólították a szabálysértés abbahagyására, így a felszólítás nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

A panaszos beadványában jelezte azt is, hogy amennyiben a folyó érintett szakaszán nem lehet fürödni, arról szükséges lenne táblákat elhelyezni. A Testület jelzi, hogy mivel a fürdőhelyek kijelölése és az ezzel kapcsolatos jelzések kihelyezése nem a rendőrség, hanem a népegészségügyi szolgálat feladata, a panasz ezen részének vizsgálata nem tartozik a Testület hatáskörébe.

2) A panaszos a vele szemben eljáró rendőr magatartását verbális zaklatásként értékelte, méltánytalan és igazságtalan eljárásként élte meg, ezért a Testület vizsgálta a rendőr által megválasztott hangnem megfelelő voltát.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakra. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, a másik személy emberi méltóságát szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A panaszos előadta, hogy a rendőröknek odakiáltotta, „Schengen van!”, amire a panaszos álláspontja szerint a csónakban lévő egyik rendőr „rendkívül faragatlan és ellenséges módon” reagált, és többször, indulatosan a következőket kiáltotta: „Schengen van? De okos! Személyi igazolványa van? Hajózható folyón úszik! Mi lenne, ha én átmennék? Schengen van, igen?”.

A panaszeljáráásban tanúként meghallgatott J. I. az alkalmazott hangnem vonatkozásában cáfolta a panaszos előadását, és elmondta, biztos benne, hogy Sz. T. r. főrm. hangneme teljesen átlagos volt, hangját nem emelte fel, semmilyen megkülönböztető, vagy hátrányosan ható, esetleg arrogáns kifejezést nem használt.

Tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőr hangneme tekintetében a panaszosi állítás és a rendőri iratok egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat további bizonyítási eszköz hiányában a Testület feloldani nem tudta, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület a fentiek alapján úgy ítélte meg, hogy a rendőrök által alkalmazott felszólítás nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát. A Testület álláspontja szerint a rendőrök által alkalmazott hangnemet illetően a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának sérelme nem állapítható meg.

A Testület a fentiek alapján az ügynek az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez való áttételéről döntött.

Budapest, 2013. június 12.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET